

TREND

De kracht van de hoed

Het experiment wordt
niet geschuwd bij
deze Red Moon van
Eugenie van Oirschot.

Een sportieve pet, een klassieke fedora of een zomerse strohoed: het hoofddekseel dringt stilaan het straatbeeld weer binnen. Maar er mag nog wel een schepje bovenop, vinden de makers.

Door Sigrid Stamkot

Vraag iemand waar hij aan denkt bij het woord 'hoed' en de kans is groot dat hij Prinsjesdag noemt. Of anders wel Koningsdag. Of Ascot, waar de jaarlijkse paardenrennen worden gehouden in Engeland, bij ons wat minder bekend maar wel een van de meest in het oog springende plekken waar vrouwen én mannen hoeden voor kopen. Maar waarom alleen op hoogtijdagen, vragen hoedenmakers zich af. 'De hoed mag uitgroeien tot standaardaccessoire', vindt Irene van Vugt. 'Nu zetten mensen vooral bij gelegenheden als huwelijken een hoed op. Als ik vertel dat ik hoedenmaker ben, wordt altijd gerefereerd aan Prinsjesdag.' Aan de ene kant vindt Van Vugt, die onder meer hoeden ontwierp voor rapper Dio, dat prima. 'Er wordt op zo'n dag toch aandacht aan het vak gegeven. Het kan mensen ertoe aanzetten ook een hoofddekseel te gaan dragen.'

Er zijn genoeg argumenten om er een op je hoofd te zetten. Zo doet een hoed, meer dan een tas of sjaal, 'iets' voor je. Zolang hij een zeldzaamheid is, onderscheidt hij je van de rest. Ook kan hij je mooier maken en je gezicht en postuur beïnvloeden. Van Vugt: 'Een hoed met een hoge bol verlengt iemand die klein van stuk is, een lang en mager gezicht breekt je met een rand van een hoed. In de victoriaanse tijd droegen dames

luifelhoeden met een roze stop, wat hun teint accentueerde.'

Maar de hoed heeft ook een andere functie. Kijk naar Josephine Baker met haar mannenhoed, de karakteristieke borsalino van Humphrey Bogart of een recenter voorbeeld: de hoge buffalo van Pharrell Williams. Als er iets is waar de hoed goed voor is, naast het verhullen van een slecht zittend kapsel, dan is het wel herkenbaarheid. En dus is hij goed om je imago uit te bouwen, omdat iets prominents op je hoofd je verschijning versterkt. 'Het is het eerste wat je ziet', zegt Irene Bussemaker. 'Een hoed omlijst als het ware je gezicht en je gezicht ligt niet.'

Bussemaker kan het weten. Ze creëerde hoeden voor Lady Gaga en ontwerper Iris van Herpen en geldt als een van de toonaangevende hoedenmakers van ons land. 'Je kijkt niet eerst naar iemands schoenen, maar naar het gezicht en de ogen', vervolgt ze. 'Als het wordt omlijst door een hoed, geeft dat iets van jouw persoonlijkheid weer. Het versterkt je eigenwaarde; je gaat er zelfs anders door staan en lopen. "You will find your muchness", om Lewis Carroll in *Alice in Wonderland* te parafaseren. Dat gebeurt er als je een hoed opzet.'

Wat er zeker gebeurt, is dat je te pas en te onpas reacties krijgt. Als hoedenmaker Marianne Jongkind een hoofddekseel draagt, en dat is inclusief een pet voor naar de supermarkt eigenlijk altijd, kan ze

Meghan Markle op een bruiloft, met een hoed van Philip Treacy.

Een klassieke 'dress-hat' van de Ierse hoedenkunstenaar Philip Treacy.

'Een hoed dragen versterkt je eigenwaarde; je gaat er zelfs anders door staan en lopen'

rekenen op respons. Positief, dat wel. 'Je moet ertegen kunnen om bekeken te worden, of dat gevoel te hebben. Sommigen durven daarvoor niets op het hoofd te dragen. Jammer.' En sommigen krijgen ook veel naar het hoofd geslingerd, zoals Memphis Depay toen hij met hoed op bij het Nederlands elftal verscheen.

Futuristische materialen

Hoeden maken is een echt ambacht. Wel is het de laatste jaren drastisch veranderd door nieuwe technieken en onder invloed van de mode. Lang was een hoed dragen een sociale verplichting en gebonden aan regels. Dat traditionele aspect is, een uitzondering daargelaten, nagenoeg verdwenen. 'Daardoor mag er meer met modellen en materiaal', vertelt Jongkind, die ruim 55 jaar in het vak zit en voor couturiers als Edgar Vos, Frans Molenaar en Frans Hoogendoorn hoeden heeft gemaakt. In opdracht van ontwerper Ronald van der Kemp maakte ze voor de Amerikaanse zangeres Katy Perry een zwarte matelot met grote stip. Perry droeg die tijdens de finale van het tv-programma *American Idol*. Voor de coutureshow van Van der Kemp ontwierp Jongkind exemplaren met moeilijk te spannen en niet te plakken satijn. Ze naaide de volumineuze en compacte modellen met de hand. Daar was ze per hoed zo'n veertig uur mee bezig, maar het resultaat mocht er zijn op de catwalk in Parijs.

Naast de modellen heeft ook het materiaal een ontwikkeling doorgemaakt. Veelgebruikt zijn nog altijd het traditionele stro voor de vakantiehoed en wolvlit, waarvan gebruikers hopen dat het steeds duurzamer wordt geproduceerd. Wolvlit is een betaalbaar materiaal, dat vooral verwerkt wordt in goedkopere hoeden. De betere hoedenmakers gebruiken het mooiere en duurdere haarvilt. Maar inmiddels maken hoeden-

De legendarische Josephine Baker met chique mannenlook.

makers ook gebruik van futuristische materialen als het thermoplastische Fosshape: een elastisch polymeer dat door hitte en stoom te modelleren is. Welkomme nieuwe technieken zijn lasersnijden en 3D-printen.

Het maakt dat de hoed tegenwoordig een vorm van toegepaste kunst is, vindt Bussemaker. 'Mijn werk is meer dan iets wat op het hoofd belandt', benadrukt ze. 'Een van mijn ontwerpen hangt als onderdeel van het interieur aan de muur. Het is iets blijvends.' Dat niet alle hoeden voor het hoofd bestemd zijn, onderstreept ook Van Vugt: 'Sommige hebben geen drager nodig, die kunnen op zichzelf staan.' Ook zij beschouwt ze als objecten, als beeldhouwwerken waar ze haar liefde voor textiel en stiksels in kwijt kan.

Sculpturale modellen

Met hun creaties inspireren de modistes weer andere ontwerpers. Wie zij zelf bewonderen? Van Vugt: 'Hoedenmakers die constant op zoek zijn naar nieuwe materialen, zoals Irene Bussemaker en Mirjam Nuvér. En ontwerpers die gaan voor draagbaarheid en een perfecte afwerking, zoals Herma Dejong

Lady Gaga droeg een ontwerp van Irene Bussemaker, in combinatie met een creatie van Iris van Herpen.

Voor RVDK ontwierp Marianne Jongkind hoeden waar ze per stuk zo'n veertig uur aan werkte.

Sarah Jessica Parker heeft een beetje een lang gezicht, maar dat wordt aardig verhuld door deze creatie van Philip Treacy.

Links een ontwerp van Irene van Vugt.

Katy Perry met zwarte matelot, een ontwerp van Marianne Jongkind.

en Berry Rutjes.' Jongkind noemt Eugenie van Oirschot, die naam maakte met haar sculpturale modellen, en Dirk-Jan Kortschot, met zijn vouwwerk winnaar van de prestigieuze Creativity Award van de International Hat Design Competition in de Chinese hoofdstad Peking.

Internationaal roemen alle drie de geïnterviewden Philip Treacy. 'Hoeden zo non-traditioneel en kunstig dat je denkt: hoe kan dit?' zegt Bussemaker, die stage liep bij de Ier. Hij ontwierp hoeden voor Grace Jones, Meghan Markle, modemuze Isabella Blow en actrice Sarah Jessica Parker. 'Er is niets aan zijn ontwerpen te ontdekken wat niet goed is of storend kan zijn', vervolgt ze. 'Zo'n perfecte hoed vraagt ook iets van de drager: zijn werk staat het best op sterke mensen die een krachtige look kunnen samenstellen en het geheel met een passend hoofddeksel complementeren.'

Reële prijs

De dragers, de makers en de hoed zelf gaan met hun tijd mee. Met dank aan de mode, die altijd wel voor inspiratie zorgt, maar ook

door het hedendaagse entertainment. Van Vugt: 'De Netflix-serie *The Get Down* heeft de ouderwetse Kangol-pet weer een podium gegeven en de *bucket hats* zijn weer in beeld dankzij rappers. Dat zij invloed hebben zie je terug in het straatbeeld: jongeren nemen het ontwerp over.' Van Vught hoopt dat het geen kortdurende trend is maar een ontwikkeling van blijvende aard. 'Hopelijk blijven ze, als ze eraan gewend zijn geraakt, hoeden dragen.'

En dan hopen de makers ook dat hoedenliefhebbers er een reële prijs voor willen betalen. Daar schort het volgens Jongkind nog aan. 'In Engeland, waar hoeden dragen is ingeburgerd, betalen ze gerust 2000 pond voor een model. Dat bedrag kan ik in ons land niet vragen, ook al heb ik er veertig uur aan gewerkt.' Jongkind vraagt voor een betrekkelijk eenvoudige hoed 450 euro. 'Dan heb je een technisch goed model met weinig opsmuk: mijn signatuur.'

Van hoeden maken alleen kunnen de meesten niet rondkomen. Vandaar dat hoedenmakers nogal eens nevenactiviteiten ontplooiën. Irene van Vugt geeft workshops hoeden en tassen maken en is gastdocent in haar expertise aan de vakschool SintLucas in Bostel. De koninklijk onderscheiden Marianne Jongkind schrijft een boek over hoedentechnieken, exposeert in oktober in het Portugese Museu da Chapelaria en ontwerpt hoeden voor Ronald van der Kemp. Zo hoeven ze niet met de pet rond te gaan. □

'Een van mijn hoeden hangt als onderdeel van het interieur aan de muur; het is iets blijvends'

Lady Gaga droeg een ontwerp van Irene Bussemaker, in combinatie met een creatie van Iris van Herpen.

Voor RVDK ontwierp Marianne Jongkind hoeden waar ze per stuk zo'n veertig uur aan werkte.

Sarah Jessica Parker heeft een beetje een lang gezicht, maar dat wordt aardig verhuld door deze creatie van Philip Treacy.

Links een ontwerp van Irene van Vugt.

'Een van mijn he
het interieur aa